

گروه آزمایشی علوم تجربی و ریاضی

آزمون فرهنگیان ماز | پایه دوازدهم

برای دیدن پاسخ نامه و جمع بندی ویدئویی آزمون
QRcode بالارو اسکن یا روی لینک زیر کلیک کن!
Biomaz.ir

مرور اول

- تعلیم و تربیت اسلامی
- هوش و استعداد معلمی

ویژه کنکوری های ۱۴۰۵

دفترچه پاسخ

پنجشنبه ۲۱ اسفندماه ۱۴۰۵

- ✓ پاسخنامه سریع؛ برای بررسی فوری بعد از آزمون
- ✓ تحلیل تمام گزینه های هر سؤال؛ برای بررسی سؤالاتی که پاسخ نادرست داده اید
- ✓ نکات و درسنامه های آموزشی؛ برای یادگیری کامل مباحث هر سؤال
- ✓ مشاوره تستی؛ برای یادگیری انواع روش های حل تست
- ✓ استراتژی آزمون؛ برای یادگیری مدیریت زمان و مدیریت جلسه آزمون

حق چاپ و تکثیر سؤالات به هر روش (الکترونیکی و...) پس از برگزاری آزمون برای تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی تنها با مجوز «گروه ماز» مجاز می باشد و با متخلفین برابر مقررات رفتار می شود.
به دلیل عدم رضایت تیم ماز، هرگونه استفاده غیرقانونی از دفترچه سؤالات ممنوع است. گروه ماز برای تمامی اشخاص، شرعاً حرام است.

ویراستاران	طراحان	مسئول درس	درس
تیم ویراستاران ماز	مرتضی محسنی کبیر زهرا سمیعی عارف حامد دورانی	حامد دورانی	تعلیم و تربیت اسلامی
نرجس تیمناک حافظ عبدالهیی	سیدمحمد میرحسینی - مهدی اشرفی ابوالفضل ایلکا - علیرضا اسفینی	لولو مرادی	هوش و استعداد معلمی

یک تیم با بیش از ۵۰۰ نفر در حال کار هستن تا آزمون‌های ماز با حداکثر کیفیت حاضر بشن و به شما کمک کنن و مسیر موفقیت رو براتون ساده‌تر کنن. همیشه از نظرات و کامنت‌های خوبتون انرژی می‌گیریم. مرسی که همراهمون هستین. راستی! حتماً در نظرسنجی آزمون شرکت کنین و نظرات و پیشنهاداتتون رو برامون بنویسین.

دکتر رسول خنجری

کنکور
فرهنگیان

سفر در سرزمین کنگورها

مارکوپولو

منو اسکن کن

مارکوپولو؛ بسته جامع صفر تا صد قبولی کنکور فرهنگیان
پوشش کامل هوش و استعداد معلمی + تعلیم و تربیت
+ تمامی سؤالات کنکور فرهنگیان ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴ + بانک آزمون
فرهنگیان ماز و آخرین آپدیت منابع کنکور فرهنگیان
تهیه بسته مارکوپولو فرهنگیان از طریق سایت دیجی ماز
digimaze.org

سوالات «استدلال و استنباط کلامی» از هوش و استعداد معلمی

هدف ما از نوشتن این مقاله‌ها اینه که بتونی برنامه‌ریزی دقیق‌تری برای دفترچه فرهنگیان خصوصاً سوالات هوش و استعداد معلمی داشته باشی و بهترین نتیجه رو بگیری.

سوالات ۴ تا ۷ سوالات استدلال و استنباط کلامی هستند. در این نوع سوالات بر اساس متن دو سه خطی که اول سؤال میاد، باید بتونی درست‌ترین نتیجه‌گیری رو انتخاب کنی یا چیزی که نتیجه‌گیری رو ضعیف یا تقویت می‌کنه حدس بزنی و یا دلیل ارتباط دو بخش از متن رو به‌درستی انتخاب کنی. انواع این سوالات رو توضیح می‌دیم:

۱ سوالات استدلال کلامی؛ فهمیدن منطق متن، نه نظر شفصی

در سوالات استدلال کلامی هوش و استعداد معلمی، قرار نیست اطلاعات جدیدی بلد باشی؛ اینجا می‌خوان ببینن چقدر می‌تونی منطق درون یک متن کوتاه رو بفهمی و ارزش نتیجه‌درستی بگیری. معمولاً یک پاراگراف دو سه خطی بهت می‌دن و بعد سؤالی می‌پرسن که جوابش فقط از دل همون متن درمی‌آد. اشتباه رایج داوطلب‌ها اینه که گزینه‌ای رو انتخاب می‌کنن که «به نظر شون» منطقی‌تره، نه گزینه‌ای که با استدلال نویسنده هماهنگه! تو این بخش باید ذهنت رو خالی از پیش فرض کنی و دقیقاً ببینی نویسنده چی گفته و به کجا رسیده. هر جمله‌ای که نقش دلیل یا نتیجه رو داره، مهمه و نباید ارزش رد شی. اگه بتونی ساختار استدلال رو تشخیص بدی، نصف مسیر رو رفتی.

۲ تقویت، تضعیف و فرضیه پنهان؛ ستون استدلال رو پیدا کن

تو سؤال‌های تقویت یا تضعیف استدلال، اولین قدم اینه که بفهمی ادعای اصلی متن چیه؛ یعنی نویسنده دقیقاً داره از چی دفاع می‌کنه یا چی رو رد می‌کنه. بعدش باید گزینه‌ای رو پیدا کنی که یا این ادعا رو محکم‌تر کنه یا پایه‌هاش رو بلرزونه. معمولاً طراح سؤال جوری گزینه‌ها رو می‌چینه که سه‌تا تقریباً هم‌جهت باشن و فقط یکی واقعاً اثر تقویتی یا تضعیفی داشته باشه. تو سؤال‌های فرضیه پنهان، باید دنبال چیزی بگردی که نویسنده گفتنش رو مسلم فرض کرده ولی مستقیم نگفته. این فرض اگه درست نباشه، کل نتیجه‌گیری متن، زیر سؤال می‌ره. پس گزینه درست، اونیه که بدونش استدلال نویسنده ناقص می‌شه.

۳ جبر گزاره‌ها و نتیجه‌گیری؛ دقیق، منطقی و بدون حدس

بخشی از سوالات استدلال کلامی وارد فضای منطق می‌شن و با گزاره‌ها سر و کار دارن؛ یعنی جمله‌هایی که می‌شه گفت درستن یا نادرست. اینجا باید فرق «و»، «یا» و «نقیض» رو دقیق بدونی و حواست باشه ترکیب این‌ها چطور نتیجه رو عوض می‌کنه. مثلاً توی «یا»، درست بودن یکی کافیه، ولی توی «و»، هر دو باید درست باشن. در سؤال‌های نتیجه‌گیری هم فقط اون گزینه‌ای درسته که به هدف نهایی نویسنده نزدیک‌تره، نه گزینه‌ای که کلی‌تر یا قشنگ‌تر به نظر میاد. قانون طلایی این بخش اینه که نه چیزی به متن اضافه کنی و نه چیزی ارزش کم کنی. هر چی وفادارتر به متن فکر کنی، درصدت تو این بخش بالاتر می‌ره.

موفق باشی

راهنمای پاسخنامه آزمون‌ها

در ادامه این بخش، به صورت خلاصه و مفید، پاسخنامه آزمون‌ها را به شما می‌رسانیم. در این بخش، به شما می‌گوییم که چگونه می‌توانید از این پاسخنامه‌ها استفاده کنید و چگونه می‌توانید از این پاسخنامه‌ها استفاده کنید.

زمان پاسخگویی:
سریع (زیر ۱ دقیقه) | استاندارد (۱-۲ دقیقه) |
زمان بر (بیشتر از ۲ دقیقه)

پاسخ: گزینه ۳ متوسط (درس ۱ - خطبه خط - سریع ۶ - صفحه ۱۳)

سطح سؤال:
آسان (اعتماد به نفس) | متوسط (محک جدی)
دشوار (چالش رشد)

سبک سؤال:
خط به خط (متن کتاب) | ترکیبی (چند مبحث) |
محاسباتی (فرمول ودقت) | مفهومی (درک عمیق) |
استدلالی (نیازمند تجزیه و تحلیل)

شماره صفحه:
منبع اصلی روایت پیدا کنید.

یادتون باشه:

- ✓ هر سؤال یک فرصت یادگیری، نه یک مانع.
- ✓ پاسخنامه فقط جواب نیست؛ یک کارگاه آموزشی کامله.
- ✓ با هر آزمون و مرور این پاسخنامه، یک پله بالاتر می‌رید و یک قدم به رؤیایتون نزدیک‌تر می‌شید.
- ✓ موفقیت فقط برای کسانی که با برنامه و انگیزه حرکت می‌کنن. شما همون آدمید.

- ۱- این جمله امام خمینی علیه السلام که می‌فرماید: «باید مسلمانان، فضای سراسر عالم را از محبت و عشق نسبت به ذات حق و نفرت و بغض عملی نسبت به دشمنان خدا لبریز کنند.» به ترتیب بیانگر کدام مفهوم است و دینداری با کدام یک آغاز می‌شود؟
- (۱) تولی - تبری - تبری
(۲) تولی - تبری - تولی
(۳) تبری - تولی - تبری
(۴) تبری - تولی - تولی

(متوسط - خط به خط - درس ۹ دهم - استاندارد) - صفحه ۱۱۵

پاسخ: گزینه ۲

محبت و عشق نسبت به خداوند، بیانگر تولی (دوستی با خدا و دوستان او) و نفرت و بغض عملی نسبت به دشمنان خدا، بیانگر تبری (بیزاری از باطل و پیروان او) است.

دینداری با دوستی خدا (تولی) آغاز می‌شود و برائت و بیزاری از دشمنان خدا را به دنبال می‌آورد.

نکات پیرامون تولی و تبری

- دینداری با دوستی خدا (تولی) آغاز می‌شود و برائت و بیزاری از دشمنان خدا (تبری) را به دنبال می‌آورد.
- اگر کسی بخواهد قلبش را خانه خدا کند (تولی)، باید شیطان و امور شیطانی را از آن بیرون کند (تبری).
- جمله «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» که پایه و اساس بنای اسلام است، مرکب از یک «نه» و یک «آری» است: «نه» به هر چه غیرخدایی است (تبری) و «آری» به خدای یگانه (تولی).
- دینداری بر دو پایه تولی (دوستی با خدا و دوستان او) و تبری (بیزاری از باطل و پیروان او) استوار است.
- هر چه دوستی با خدا عمیق‌تر باشد (تولی)، نفرت از باطل هم عمیق‌تر است (تبری).

۲- در بیان قرآن کریم، محبوب خدا واقع شدن در پیشگاه الهی مشروط به چیست و ثمره دیگر آن کدام است؟

- (۱) ﴿أَشَدُّ حُبًّا﴾ - ﴿يَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ﴾
(۲) ﴿أَشَدُّ حُبًّا﴾ - ﴿يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ﴾
(۳) ﴿فَاتَّبِعُونِي﴾ - ﴿يَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ﴾
(۴) ﴿فَاتَّبِعُونِي﴾ - ﴿يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ﴾

(متوسط - مفهومی - درس ۹ دهم - سریع) - صفحه ۱۱۴

پاسخ: گزینه ۳

با توجه به آیه شریفه ﴿قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾: «بگو: اگر خدا را دوست دارید از من پیروی کنید تا خدا دوستتان بدارد و گناهانتان را ببخشد و خداوند بسیار آمرزنده و مهربان است.»
محبوب واقع شدن در پیشگاه الهی معلول تبعیت از پیامبر الهی است ﴿فَاتَّبِعُونِي﴾ و نتیجه انجام تبعیت از پیامبر و به تبع آن خداوند، محبوب خدا واقع شدن ﴿يُحِبُّكُمْ اللَّهُ﴾ و آمرزش گناهان است ﴿يَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ﴾.

۳- حکم روزه افرادی که دارای شرایط زیر هستند، چیست؟

- روزه‌داری که غبار غلیظ به حلقش برسد.
- استفراغ غیرعمدی برای شخص مکلف رخ دهد.
- روزه‌دار چیزی را که لای دندان‌ش مانده، عمداً بخورد.
- (۱) روزه‌اش باطل می‌شود. - روزه‌اش باطل می‌شود. - روزه‌اش باطل شده و علاوه بر قضای روزه، کفاره دارد.
- (۲) روزه‌اش باطل نمی‌شود. - روزه‌اش باطل نمی‌شود. - روزه‌اش باطل شده و علاوه بر قضای روزه، کفاره دارد.
- (۳) روزه‌اش باطل نمی‌شود. - روزه‌اش باطل نمی‌شود. - روزه‌اش باطل نمی‌شود، ولی بنا بر احتیاط باید قضای آن را بگیرد.
- (۴) روزه‌اش باطل می‌شود. - روزه‌اش باطل می‌شود. - روزه‌اش باطل نمی‌شود، ولی بنا بر احتیاط باید قضای آن را بگیرد.

پاسخ: گزینه ۲

دشوار - خط به خط - درس ۱۰ دهم - زمانبر (۱۳۰ - صفحه ۱۳۰)

- اگر روزه‌دار دود و غبار غلیظ و دود سیگار و تنباکو و مانند آن‌ها را به حلقش برساند، روزه او باطل است (عمدی)، ولی اگر دقت کنید واژه «برساند» در جمله ذکر نشده، بلکه در جمله فعل «برسد» بیان شده که نشان‌دهنده «غیرعمدی» بودن است، لذا روزه شخص باطل نمی‌شود.
- استفراغ غیرعمدی روزه را باطل نمی‌کند، ولی استفراغ عمدی یا همان «قی کردن» روزه را باطل می‌کند.
- اگر روزه‌دار، چیزی را که لای دندان‌ش مانده عمداً بخورد، روزه‌اش باطل می‌شود و چون عمدی بوده، کفاره غیرجمع یا همان اختیاری بین دو کفاره ۶۰ روزه یا اطعام ۶۰ فقیر بر او واجب می‌شود.

۴- کدام عمل از دیدگاه قرآن، کاری «جاهلانه» است؟

- (۱) تندروی در آراسته کردن خود و خودنمایی
(۲) غفلت از مقبولیت و تمجید دیگران
(۳) تفریط در آراستگی ظاهری و ابراز وجود
(۴) زیاده‌روی در تمجید و تعریف از آراستگی دیگران

پاسخ: گزینه ۱

ساده - خط به خط - درس ۱۱ دهم - استاندارد (۱۳۹ - صفحه ۱۳۹)

یکی از جلوه‌های عفاف، مربوط به آراستگی و مقبولیت است. برخی انسان‌ها در آراستگی ظاهری و ابراز وجود و مقبولیت، دچار تندروی می‌شوند؛ به گونه‌ای که در آراسته کردن خود، زیاده‌روی می‌کنند و به خودنمایی می‌رسند. قرآن کریم این حالت را «تبرّج» می‌نامد و آن را کاری جاهلانه می‌شمرد.

ارتباط عفاف با آراستگی و مقبولیت

- ۱- یکی از جلوه‌های عفاف، مربوط به آراستگی و مقبولیت است.
۲- تبرّج که قرآن کریم آن را کاری جاهلانه می‌شمرد: برخی انسان‌ها در آراستگی ظاهری و ابراز وجود و مقبولیت، دچار تندروی می‌شوند؛ به گونه‌ای که در آراسته کردن خود، زیاده‌روی می‌کنند و به خودنمایی می‌رسند.
۳- اسلام ما را از خودنمایی و افراط در آراستگی پرهیز می‌دهد؛ زیرا زیاده‌روی در آراستگی و توجه بیش از حد به آن، باعث غفلت انسان از هدف اصلی زندگی و مشغول شدن به کارهایی می‌شود که عاقبتی جز دور شدن از خدا ندارد.

۵- عبارت «عملی که می‌تواند انسان را به رشد و کمال معنوی بالاتری برساند» و آیه شریفه ﴿ذَلِكْ أَدْنَىٰ أَنْ يُعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذَيْنَ﴾ به ترتیب بیانگر کدام موضوعات درباره حفظ حجاب است؟

- (۱) رعایت پوشش مناسب با عرف جامعه - دلیل حجاب
(۲) رعایت پوشش مناسب با عرف جامعه - چگونگی حجاب
(۳) کامل تر و دقیق تر بودن انجام پوشش - چگونگی حجاب
(۴) کامل تر و دقیق تر بودن انجام پوشش - دلیل حجاب

پاسخ: گزینه ۴

متوسط - مفهومی - درس ۱۲ دهم - سریع (۱۴۸ - صفحه ۱۴۸)

پوشش، مانند هر عمل دیگری، هرچه کامل تر و دقیق تر انجام شود، نزد خدا باارزش تر و آثار و ثمرات فردی و اجتماعی آن افزون تر است و فرد را به رشد و کمال معنوی بالاتری می‌رساند.
عبارت قرآنی ﴿ذَلِكْ أَدْنَىٰ أَنْ يُعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذَيْنَ﴾ «این برای آن که به [عفاف] شناخته شوند و مورد آزار قرار نگیرند، بهتر است.»، علت، فلسفه و دلیل حجاب از نظر قرآن کریم را بیان می‌دارد.

۶- امام کاظم علیه السلام در جواب برادرش که پرسید: «دیدن چه مقدار از بدن زن نامحرم جایز است؟» چه پاسخی داد و این پاسخ مبتنی بر کدام عبارت قرآنی بود؟

- (۱) از مچ به پایین - ﴿يُذْنِبِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيبِهِنَّ﴾
(۲) چهره و دست تا مچ - ﴿يُذْنِبِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيبِهِنَّ﴾
(۳) از مچ به پایین - ﴿ذَلِكْ أَدْنَىٰ أَنْ يُعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذَيْنَ﴾
(۴) چهره و دست تا مچ - ﴿ذَلِكْ أَدْنَىٰ أَنْ يُعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذَيْنَ﴾

پاسخ: گزینه ۲

متوسط - مفهومی - درس ۱۲ دهم - استاندارد (۱۴۷ و ۱۴۸ - صفحه ۱۴۸)

امام کاظم (ع) در جواب برادرش که پرسید: «دیدن چه مقدار از بدن زن نامحرم جایز است؟» فرمود: «چهره و دست تا مچ» این سخن که به حدود حجاب اشاره دارد، با عبارت ﴿يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَائِبِهِنَّ﴾ «پوشش‌های خود را به خود نزدیک‌تر کنند» ارتباط دارد.

نکات مربوط به آیه ۵۹ سوره احزاب

- ۱- ﴿قُلْ لَأَرْوِجَنَّكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَاءَ الْمُؤْمِنِينَ﴾ ← مخاطب آیه «زنان و دختران پیامبر و زنان مؤمنان هستند».
- ۲- ﴿يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَائِبِهِنَّ﴾ ← خواست آیه «رعایت حدود حجاب یا کیفیت رعایت حجاب» است.
- ۳- ﴿ذَلِكَ أَدْنَىٰ أَنْ يُعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذَيْنَ﴾ ← علت حجاب، «دوری از تعرض افراد بی‌بندوبار که اسیر هوی و هوس هستند و حفظ امنیت زن» است.

۷- پرورش مهر و عشق به همسر و فرزندان به کدام یک از اهداف ازدواج اشاره دارد و کدام آیه با این هدف ارتباط مفهومی دارد؟

- ۱) رشد اخلاقی و معنوی - ﴿جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ بَنِينَ وَ حَفَدَةً﴾
- ۲) رشد و پرورش فرزندان - ﴿جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ بَنِينَ وَ حَفَدَةً﴾
- ۳) رشد و پرورش فرزندان - ﴿خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَ جَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَ رَحْمَةً﴾
- ۴) رشد اخلاقی و معنوی - ﴿خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَ جَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَ رَحْمَةً﴾

پاسخ: گزینه ۴ (دشوار - مفهومی - درس ۱۲ یازدهم - استاندارد ۱ - صفحه ۱۴۹ و ۱۵۳)

یکی از اهداف ازدواج، «رشد اخلاقی و معنوی» است. پسر و دختر جوان با تشکیل خانواده، مهر و عشق به همسر و فرزندان را در خود پرورش می‌دهند، با گذشت و مدارا و تحمل سختی‌ها و ناگواری‌های زندگی، به درجات معنوی بالاتری نایل می‌شوند و آیه شریفه ﴿وَ مِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَ جَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَ رَحْمَةً﴾ به این هدف ازدواج مرتبط است.

۸- علت تفاوت «زن بودن» و «مرد بودن» انسان‌ها چیست؟

- ۱) هدف واحدی که برای رسیدن به آن در کنار هم قرار گیرند و یکدیگر را کامل کنند.
- ۲) وظایف مختلفی که خالق حکیم بر عهده هر یک نهاده تا نقش‌های خاصی را بر عهده بگیرند.
- ۳) پرورش دادن معیار برتری حقیقی در وجود خود که نزد خداوند تقواست.
- ۴) خصوصیات متفاوت جسمی و روحی که بتوانند در کنار یکدیگر زندگی کنند.

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - خط به خط - درس ۱۲ یازدهم - استاندارد ۱ - صفحه ۱۵۱)

تفاوت‌های میان زن و مرد به جهت وظایف مختلفی است که خالق حکیم بر عهده هر یک از زن و شوهر نهاده است تا هر کدام از آن‌ها بتوانند در زندگی مشترک و خانوادگی نقش‌های خاصی را بر عهده بگیرند و یک خانواده متعادل را پدید آورند.

نکات مهم در مورد نقش‌های زن و مرد

- ۱- خداوند زن و مرد را به گونه‌ای آفریده که زوج یکدیگر باشند؛ یعنی در کنار هم قرار گیرند و یکدیگر را کامل کنند.
- ۲- مشترک: در ویژگی‌های انسانی و هدف واحد
تفاوت: از جهت «زن» بودن و «مرد» بودن و خصوصیات جسمی
- ۳- تفاوت میان زن و مرد به گونه‌ای است که هر دو را به هم نیازمند کرده است؛ بدون این‌که یکی بر دیگری برتری داشته باشد.
- ۴- برتری هر کس نزد خداوند به تقواست و هر انسانی می‌تواند آن را در وجود خود پرورش دهد.
- ۵- تفاوت میان زن و مرد به جهت وظایف مختلفی است که بر عهده آن‌هاست تا هر کدام نقش‌های خاصی بر عهده بگیرند و یک خانواده متعادل را پدید آورند.

۹- کدام موضوع در عین ارزشمندی، مسئولیت‌آور است و شرط موفق‌شدن در این مسئولیت با توجه به حدیث شریف: «حُبُّ الشَّيْءِ يُعْمَى وَ يُصَمُّ» چیست؟

- ۱) علاقه و محبت به یک شخص - تسلط کامل بر شور و احساس جوانی
- ۲) داشتن قدرت انتخاب - مشورت با پدر و مادر
- ۳) علاقه و محبت به یک شخص - مشورت با پدر و مادر
- ۴) داشتن قدرت انتخاب - تسلط کامل بر شور و احساس جوانی

- ۱۲- عمل نکردن به گفتار در چه صورتی توبیخ دارد و بر طبق روایات، اتخاذ چه رویه‌ای جز دوری از خدا چیزی به فرد اضافه نخواهد کرد؟
- ۱) اگر از روی بی‌اعتنایی باشد - انجام عمل بدون بهره‌مندی از اخلاص
 - ۲) اگر از روی بی‌اعتنایی باشد - افزودن بر علم بدون کسب هدایت بیشتر
 - ۳) اگر به خاطر ناتوانی باشد - افزودن بر علم بدون کسب هدایت بیشتر
 - ۴) اگر به خاطر ناتوانی باشد - انجام عمل بدون بهره‌مندی از اخلاص

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - خط به خط - فصل ۲ مهارت معلمی - استاندارد ۵ - صفحه ۵۱)

عمل نکردن به گفتار، گاهی به خاطر ناتوانی است و گاهی از روی بی‌اعتنایی که در صورت اخیر، توبیخ دارد. پیامبر گرامی اسلام (ص) فرمودند: «هرکس علمش افزایش یابد، ولی هدایت بیشتری کسب نکند، جز دوری از خدا چیزی به او اضافه نشده است.»

- ۱۳- از عبارت قرآنی: ﴿لَيْسَ بِأَمَانِيكُمْ وَ لَا أَمَانِي أَهْلِ الْكِتَابِ مَنْ يَعْمَلْ سُوءًا يُجْزَى بِهِ وَ لَا يَجِدْ لَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَ لَا نَصِيرًا﴾ کدام پیام دریافت می‌شود؟

- ۱) استادی موفق است که بصیرت جامع داشته باشد و نیازهای جامعه را به خوبی بشناسد.
- ۲) معلم و مربی، باید به هدف خود ایمان داشته باشد و در راه ایمان، صبر و پایداری پیشه کند.
- ۳) از وظایف هر مربی و استاد آن است که واقع‌گرا باشد و نسل نو را نیز واقع‌گرا تربیت کند.
- ۴) استادی موفق است که مخاطبین او را عادل بدانند و ضوابط را فدای روابط و دوستی‌ها نکند.

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - مفهومی - فصل ۲ مهارت معلمی - استاندارد ۶ - صفحه ۶۰)

از وظایف هر مربی و استاد آن است که واقع‌گرا باشد و نسل نو را نیز واقع‌گرا تربیت کند؛ نه خیال‌گرا، نه غرب‌گرا، نه شرق‌گرا و ... قرآن کریم که بهترین کتاب تعلیم و تربیت است، در آیات متعددی انسان را به واقع‌گرایی دعوت کرده و فرموده است که قهر و مهر خدای تعالی براساس واقعیات است؛ نه آرزوها.

در آیه ۱۲۳ سوره نساء می‌خوانیم: ﴿لَيْسَ بِأَمَانِيكُمْ وَ لَا أَمَانِي أَهْلِ الْكِتَابِ مَنْ يَعْمَلْ سُوءًا يُجْزَى بِهِ وَ لَا يَجِدْ لَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَ لَا نَصِيرًا﴾: «پاداش و عقاب] به آرزوهای شما و آرزوهای اهل کتاب نیست! هر که بدی کند، بدان کیفر داده می‌شود و جز خدا، برای خویش سرپرست و یآوری نیابد.»

نکات مربوط به واقع‌گرایی

- ۱- از وظایف هر مربی و استاد آن است که واقع‌گرا باشد و نسل نو را نیز واقع‌گرا تربیت کند؛ نه خیال‌گرا، نه غرب‌گرا و ...
- ۲- اشکال دیروز و امروز و فردای بشر، دوری از واقع‌گرایی و تکیه بر موهومات، خیالات، عناوین و ... است.
- ۳- قرآن کریم انسان را به واقع‌گرایی دعوت کرده و فرموده است که قهر و مهر خدای تعالی براساس واقعیات است؛ نه آرزوها.
- ۴- آیه: ﴿لَيْسَ بِأَمَانِيكُمْ وَ لَا أَمَانِي أَهْلِ الْكِتَابِ مَنْ يَعْمَلْ سُوءًا يُجْزَى بِهِ وَ لَا يَجِدْ لَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَ لَا نَصِيرًا﴾
- ۵- عده‌ای که تن به کار نمی‌دهند و زیر بار مسئولیت نمی‌روند و پیشرفت‌های کشور خود را نمی‌بینند، اما فقط زبان به مدح کشورهای غربی می‌کشایند و کشور پیشرفته‌ای را بدون کار و وجدان کاری انتظار می‌کشند، خیال‌گرا هستند.
- ۶- معلمی که غیرت دینی و ملی دارد، حقایق را تبیین می‌کند؛ هم مشکلات را می‌گوید و هم امتیازات را برمی‌شمرد؛ نقدش نه برای تخریب، بلکه برای سازندگی است.

- ۱۴- همه آیات زیر بر این نکته تأکید نموده‌اند که: «نباید معلم ضوابط را فدای روابط و دوستی‌ها کند.» به جز
- ۱) ﴿إِنَّهُ لَيْسَ مِنْ أَهْلِكَ﴾
 - ۲) ﴿وَ مَا أَنَا بِطَارِدِ الَّذِينَ آمَنُوا﴾
 - ۳) ﴿إِلَّا أَمْرًا تَكْ كَانَتْ مِنَ الْعَابِرِينَ﴾
 - ۴) ﴿تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَ تَبَّتْ﴾

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - مفهومی - فصل ۲ مهارت معلمی - استاندارد ۵ - صفحه ۶۸ و ۶۹)

استادی موفق است که مخاطبین او را عادل بدانند و ضوابط را فدای روابط و دوستی‌ها نکند. همه آیات بیانگر این مفهوم است، به جز آیه گزینه ۲ که بیانگر «حامی محرومان بودن» است.

نکات مربوط به عادل بودن

- ۱- استادی موفق است که مخاطبین او را عادل بدانند و ضوابط را فدای روابط و دوستی‌ها نکند.
- ۲- آیه: خدای تعالی به نوح (ع) فرمود: ﴿إِنَّهُ لَيْسَ مِنْ أَهْلِكَ﴾: «پسر تو به خاطر اعمال غیر صالحش از تو نیست.» به حضرت لوط (ع) فرمود: ﴿إِلَّا امْرَأَتَكَ كَأَنَّ مِنَ الْغَابِرِينَ﴾: «ما همسر تو را از قهر خود نجات نمی‌دهیم.» خداوند با تندترین کلمات از عموی پیامبر یاد کرده است: ﴿تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَ تَبَّتْ﴾: «بریده باد دو دست ابولهب و نابود باد.»
- ۳- حدیث: امام صادق (ع) درباره پیامبر (ص) که معلم بزرگ زندگی بود، فرمودند: «كَانَ رَسُولُ اللَّهِ يُقَسِّمُ لِحَظَاتِهِ بَيْنَ أَصْحَابِهِ فَيَنْظُرُ إِلَى ذَا بِلَاسُوِيَّةٍ: رسول خدا نگاهشان را به طور مساوی بین اصحاب خود تقسیم می‌کردند و گاهی به این نگاه می‌کردند و گاهی به آن»
- ۴- استاد و معلم باید در خواندن نام افراد و نحوه ارتباط با آنان عادلانه رفتار کنند و کلمات یکسانی را در خطاب به همه به کار ببرند. اگر فضای بی‌عدالتی وجود داشته باشد، افراد نمی‌توانند رشد صحیحی داشته باشند.

- ۱۵- قرآن کریم به زنان پیامبر اکرم ﷺ می‌فرماید: «حساب شما از سایر زنان جداست. اگر هریک از شما خلافی انجام دهد، دو برابر دیگران کیفر خواهد دید.» از این عبارت به کدام نکته پی می‌بریم؟
 - ۱) هرچه جایگاه اجتماعی معلم بالاتر باشد، تأثیرگذاری‌اش بیشتر خواهد بود.
 - ۲) معلم باید در همه کارها پیشگام باشد و قبل از تعلیم دیگران به تعلیم خود بپردازد.
 - ۳) گاهی در تدریس، آثار و برکات یا مشکلات جسمی یک عمل، مهم‌تر از خود آن است.
 - ۴) استاد و مربی باید همیشه مخاطب خود را امیدوار کند و در کنار امید، هشدارهای لازم را بدهد.

(آسان - مفهومی - فصل ۳ مهارت معلمی - استاندارد ۶ - صفحه ۷۹)

پاسخ: گزینه ۱

«عملی بودن درس‌ها»: هرچه جایگاه اجتماعی معلم بالاتر باشد، تأثیرگذاری‌اش بیشتر خواهد بود. لذا قرآن کریم به زنان پیامبر اکرم (ص) که از موقعیت اجتماعی و مذهبی بالایی برخوردار بودند، می‌فرماید: «ای زنان پیامبر! حساب شما از سایر زنان جداست. اگر هریک از شما خلافی انجام دهد، دو برابر دیگران کیفر خواهد دید؛ همان‌گونه که هریک از شما که در برابر خداوند تعالی و پیامبرش فروتنی کند و عمل صالح انجام دهد، از پاداش دو برابر برخوردار خواهد بود.»

آیات مربوط به عملی بودن درس‌ها

- ۱- دعوت معلم باید عملی باشد؛ یعنی قبل از این‌که مردم را به انجام کارهای خوب دستور دهد، خودش آن اعمال را انجام دهد و قبل از نهي مردم از اعمال زشت و ناروا، خودش آن اعمال را ترک کند. چنان‌که رسولان الهی نیز چنین می‌کردند: ﴿قَالَ يَا قَوْمِ... وَمَا أُرِيدُ أَنْ أُخَالِفَكُمْ إِلَيَّ مَا أَنْتُمْ عَنْهُ﴾: [شعیب] گفت: ای قوم من! ... و من نمی‌خواهم با آنچه شما را از آن نهي می‌کنم، مخالفت کنم [و آن را مرتکب شوم].
- ۲- خداوند متعال هنگامی که می‌خواهد فرمان صلوات بر پیغمبر را صادر کند، می‌فرماید: «من و ملائکه‌ام دائماً بر پیغمبر درود می‌فرستیم.» سپس دستور می‌دهد: «ای اهل ایمان! شما هم بر او صلوات بفرستید.» یعنی کسی که می‌خواهد دستوری بدهد، باید خودش قبلاً به آن عمل کرده باشد.
- ۳- در قرآن کریم می‌خوانیم: ﴿لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ﴾: «چرا چیزی می‌گویید که به آن عمل نمی‌کنید؟»
- ۴- ﴿أَتَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَ تَنْسَوْنَ أَنْفُسَكُمْ﴾: «آیا مردم را به نیکی سفارش می‌کنید، در حالی‌که خودتان را فراموش کرده‌اید؟» البته شرط امر به معروف و نهي از منکر، عمل خود انسان نیست. ولی شرط اثر سریع و عمیق، عمل خودمان است.
- ۵- هرچه جایگاه اجتماعی معلم بالاتر باشد، تأثیرگذاری‌اش بیشتر خواهد بود؛ لذا قرآن کریم به زنان پیامبر اکرم (ص) می‌فرماید: «حساب شما از سایر زنان جداست. اگر هر یک از شما خلافی انجام دهد، دو برابر دیگران کیفر خواهد دید؛ همان‌گونه که هر یک از شما که در برابر خداوند تعالی و پیامبرش فروتنی کند و عمل صالح انجام دهد، از پاداش دو برابر برخوردار خواهد بود.»

- ۱۶- کدام عبارات به ترتیب به «شهادت در گفتن نمی‌دانم» و «توجه به آثار جنبی رفتار» از وظایف معلم، اشاره می‌کنند؟

- ۱) ﴿قُلْ إِنْ أَدْرِي أَقْرَبٌ مَا تُوعَدُونَ أَمْ يَجْعَلُ لَهُ رَبِّي أَمْدًا﴾ - ﴿وَمَا أُرِيدُ أَنْ أُخَالِفَكُمْ إِلَيَّ مَا أَنْتُمْ عَنْهُ﴾
- ۲) ﴿قُلْ إِنْ أَدْرِي أَقْرَبٌ مَا تُوعَدُونَ أَمْ يَجْعَلُ لَهُ رَبِّي أَمْدًا﴾ - ﴿فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَ بَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ﴾
- ۳) ﴿أَحَبُّ إِخْوَانِي إِلَيَّ مَنْ أهدَى إِلَيَّ غَيُوبِي﴾ - ﴿فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَ بَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ﴾
- ۴) ﴿أَحَبُّ إِخْوَانِي إِلَيَّ مَنْ أهدَى إِلَيَّ غَيُوبِي﴾ - ﴿وَمَا أُرِيدُ أَنْ أُخَالِفَكُمْ إِلَيَّ مَا أَنْتُمْ عَنْهُ﴾

(دشوار - مفهومی - فصل ۳ مهارت معلمی - استاندارد ۶ - صفحه ۸۰ و ۹۹)

پاسخ: گزینه ۲

پیامبر اکرم (ص) مأمور بود که اگر چیزی را نمی‌داند، به آن اذعان کند: ﴿قُلْ إِنْ أَدْرِي أَقْرَبٌ مَّا تُوعَدُونَ أَمْ يَجْعَلُ لَهُ رَبِّي أَمَدًا﴾ «بگو: من نمی‌دانم که آیا آن چه وعده داده می‌شود نزدیک است، یا پروردگرم برای تحقق آن مدتی [طولانی] قرار می‌دهد.» اشاره به شهامت در گفتن نمی‌دانم دارد.

در آیه‌ای می‌خوانیم که به جای انتقام، بدی‌های مردم را با عمل خوبی از خود دفع کنید: ﴿ادْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ﴾ که این کار برکاتی دارد؛ از جمله این که کینه و دشمنی بین شما و آن شخص را به دوستی گرمی تبدیل می‌کند: ﴿فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ﴾

۱۷- کدام آیه شریفه مؤید محدود بودن علم ملائک است و چه مفهومی از این سخن خداوند درباره برخی از مشرکین که می‌فرماید: ﴿ذَلِكِ بَأْتُهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْلَمُونَ﴾ مستفاد می‌گردد؟

- ۱) ﴿لَا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ قَوْلًا﴾ - راه تفکر و تعقل برای همه باز است، حتی مشرکینی که حق را نمی‌پذیرند.
- ۲) ﴿لَا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ قَوْلًا﴾ - کفر برخی به خاطر جهل است و در صورت آگاهی ایمان می‌آورند.
- ۳) ﴿لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا﴾ - کفر برخی به خاطر جهل است و در صورت آگاهی ایمان می‌آورند.
- ۴) ﴿لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا﴾ - راه تفکر و تعقل برای همه باز است، حتی مشرکینی که حق را نمی‌پذیرند.

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - مفهومی - فصل ۳ مهارت معلمی - استاندارد ۲ - صفحه ۷۹، ۸۰ و ۹۸)

فرشتگان به خدا گفتند: ﴿لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا﴾ «ما چیزی جز آن چه تو به ما آموخته‌ای نمی‌دانیم.» در آیه شش سوره توبه می‌خوانیم: ﴿وَإِنْ أَحَدٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ اسْتَجَارَكَ فَأَجِرْهُ حَتَّى يَسْمَعَ كَلَامَ اللَّهِ ثُمَّ أَبْلِغْهُ مَأْمَنَهُ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْلَمُونَ﴾ «و اگر یکی از مشرکان [برای تحقیق] از تو امان و پناه خواست، پس به او پناه بده تا کلام خدا را بشنود، سپس او را به مکان امنش برسان؛ چرا که آنان گروهی ناآگاهاند [و شاید با شنیدن آیات الهی، هدایت شوند].»

از این آیه شریفه می‌توان به این نکته پی برد که کفر برخی از جهلشان سرچشمه می‌گیرد و اگر آگاه شوند، حق را می‌پذیرند: ﴿ذَلِكِ بَأْتُهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْلَمُونَ﴾.

آیات مربوط به «شهامت در گفتن نمی‌دانم»

فرشتگان: ﴿لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا﴾	آیاتی که مربوط به موضوع «شهامت در گفتن نمی‌دانم» است.
پیامبر اکرم (ع): ﴿قُلْ إِنْ أَدْرِي أَقْرَبٌ مَّا تُوعَدُونَ...﴾	
دعای حضرت موسی (ع): ﴿وَاجْعَلْ لِي وَزِيرًا مِنْ أَهْلِ هَارُونَ أُخِي، اشْدُدْ بِهِ أَزْرِي...﴾	

۱۸- این که از شعار «خواهی نشوی رسوا هم‌رنگ جماعت شو» تبعیت نکنیم، بیانگر کدام یک از بایدهای معلمی است و کدام یک از شگردهای دشمنان برای ضربه زدن به اسلام و مسلمانان از عبارت قرآنی ﴿وَدُّوا مَا عَنِتُّمْ﴾ برداشت می‌گردد؟

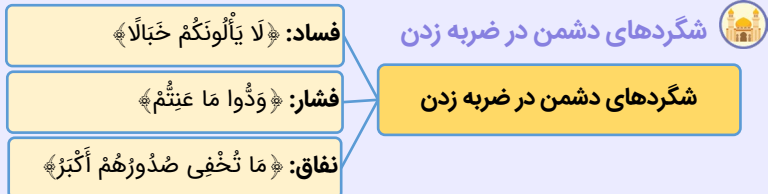
- ۱) قالب‌سازی، نه قالب‌پذیر - فساد
- ۲) قالب‌سازی، نه قالب‌پذیر - فشار
- ۳) رعایت استاندارد و تعلیم منطقی - فشار
- ۴) رعایت استاندارد و تعلیم منطقی - فساد

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - مفهومی - فصل ۳ مهارت معلمی - استاندارد ۲ - صفحه ۱۰۸، ۱۱۳ و ۱۱۴)

بسیارند کسانی که با شعار «خواهی نشوی رسوا هم‌رنگ جماعت شو»، در طول عمرشان قدمی یا کلامی خلاف سیر عموم بر نمی‌دارند و در هیچ موردی خط‌شکن و قالب‌ساز نیستند؛ بلکه همیشه قالب‌پذیرند و به اصطلاح، نان را به نرخ روز می‌خورند و به هر سمت و سویی که باد می‌آید، متمایل می‌شوند.

﴿وَدُّوا مَا عَنِتُّمْ﴾ «آنان در تباهی شما کوتاهی نمی‌کنند.»

شگردهای دشمن در ضربه زدن

۱۹- با توجه به آیه شریفه ﴿وَدُّوا لَوْ تُدْهِنُ فَيُدْهِنُونَ﴾، آرزوی دشمنان درباره ما چیست؟

- (۱) غفلت از سلاح و سرمایه خود
(۲) ضعف و سستی و سازش کاری
(۳) رنج و فشار و به زحمت افتادن
(۴) ارتداد و بازگشت از دین

پاسخ: گزینه ۲

(متوسط - مفهومی - فصل ۳ مهارت معلمی - سریع ۲ - صفحه ۱۰۹)

یکی از آرزوهای دشمن درباره ما، ضعف و سستی و مدهانه و سازش کاری است: ﴿وَدُّوا لَوْ تُدْهِنُ فَيُدْهِنُونَ﴾: «آنان دوست دارند که تو سازش کنی و آنان نیز با تو سازش کنند.»

آرزوهای دشمنان

اگر واژه «ودّ» را در قرآن بررسی کنیم، به آرزوهای دشمنان درباره خود پی می‌بریم:

- ۱- غفلت از سلاح و سرمایه خود: ﴿وَدَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ تَغْفُلُونَ عَنْ أَسْلِحَتِكُمْ وَأَمْتِعَتِكُمْ﴾: «کافران آرزو دارند که شما از اسلحه و اسباب خود غفلت کنید.»
 ۲- ضعف و سستی و مدهانه و سازش کاری: ﴿وَدُّوا لَوْ تُدْهِنُ فَيُدْهِنُونَ﴾: «آنان دوست دارند که تو سازش کنی و آنان نیز با تو سازش کنند.»
 ۳- رنج و فشار و به زحمت افتادن: ﴿وَدُّوا مَا عَنِتُّمْ﴾: «آنها رنج بردن شما را دوست دارند.»
 ۴- ارتداد و بازگشت از دین: ﴿وَدَّ كَثِيرٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يَرُدُّونَكُمْ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِكُمْ كُفَّارًا﴾: «بسیاری از اهل کتاب دوست دارند شما را بعد از ایمانتان به کفر بازگردانند.»

۲۰- واژه «عشار» از آیه ﴿وَ إِذَا الْعِشَاءُ عُطِّلَتْ﴾ درباره چه موضوعی است و در باب کدام یک از وظایف معلمی مطرح شده است؟

- (۱) گیاهی زهدار که در بادیه‌ها می‌روید - آشنایی با فرهنگ و گویش مخاطبان
(۲) گیاهی زهدار که در بادیه‌ها می‌روید - آشنایی با مشکلات دیگران
(۳) شتر حامله ده ماهه - آشنایی با مشکلات دیگران
(۴) شتر حامله ده ماهه - آشنایی با فرهنگ و گویش مخاطبان

پاسخ: گزینه ۴

(متوسط - خط به خط - فصل ۳ مهارت معلمی - استاندارد ۲ - صفحه ۱۱۵ و ۱۱۶)

آشنایی با فرهنگ و ادبیات و ضرب‌المثل‌های مخاطبان، یکی از کارهای شایسته برای برقراری ارتباط بهتر و انتقال آسان‌تر مفاهیم است. قرآن کریم در جایی برای توصیف صحنه قیامت می‌فرماید: ﴿وَ إِذَا الْعِشَاءُ عُطِّلَتْ﴾: «و آن‌گاه که شتران باردار به حال خود رها شوند»، «عشار» جمع «عشراء» به معنای شتر حامله ده ماهه است.

واژه‌های قرآنی

- زقوم (گیاه زهدار) ﴿ظَلُّغَهَا كَأَنَّهٗ رُئُوسُ الشَّيَاطِينِ﴾
 ملک کریم (فرشته) مظهر خوبی و کرامت: ﴿إِنَّ هَذَا إِلَّا مَلَكٌ كَرِيمٌ﴾ (درباره حضرت یوسف (ع))
 عشار (شتر حامله ده ماهه): بازارش بودن اموال

واژه‌های قرآنی

**بودجه‌بندی
آزمون**

شامل سرفصل‌های: ۱. درک مفهوم متن، ۲. استدلال بر پایه گزاره‌های منطقی، ۳. طبقه‌بندی و تحلیل متغیرها، ۴. مقایسه‌های کمی و حل مسائل عددی و ۵. هوش تجسمی

**سهم در
کنکور**

درک مفهوم متن: ۳ سؤال / استدلال بر پایه گزاره‌های منطقی: ۴ سؤال / طبقه‌بندی و تحلیل متغیرها: ۳ سؤال / مقایسه‌های کمی و حل مسائل عددی: ۵ سؤال و هوش تجسمی: ۵ سؤال

راهنمایی: در این بخش از آزمون، یک متن داده شده است. این متن را به دقت بخوانید و پاسخ سؤال‌های ۲۱ تا ۲۳ را با توجه به آنچه می‌توان از متن استنتاج یا استنباط کرد، انتخاب کنید و در پاسخنامه علامت بزنید.

«قصه ساختمانی دارد که بدون بحث درباره آن، فهمیدن قصه مشکل است. در چارچوب این ساختمان کلی، هر قصه خاصی، منطق ساختمانی خود را نیز دارد که آن را از هر قصه دیگری جدا ساخته و به آن شخصیت می‌بخشد. اولاً هر نویسنده در یک قصه خاص، با چهار بُعد اساسی رفتار می‌کند که آن قصه را از قصه‌های دیگر آن نویسنده و هم‌چنین قصه‌های سایر نویسندگان جدا می‌کند؛ ثانیاً او برای چند شخصیت داستانی، تاریخچه‌ای می‌نویسد تا طبق مسیر پیدایش و تکوین و اوج شخصیت‌ها قابل توجیه باشد و منطق خاص قصه را پیش ببرد.

اصولاً قصه‌نویس با مواد خام ذهنی و عینی خود در آغاز قصه‌نویسی طوری رفتار می‌کند که گویی هیچ منطقی بر چیزی حاکم نخواهد شد ولی همین که این مواد خام در ظرف زمان و مکان ریخته می‌شود و زبانی شروع به تعریف و توجیه و تشریح علل وجودی حوادث و شخصیت‌ها می‌کند، منطق خاص به وجود می‌آید. در واقع منطق مختص هر قصه از چنین مسیری شکل می‌گیرد. هم‌چنین رشد و تکامل قهرمان قصه نیز در طول زمان شکل می‌گیرد. قهرمان قصه کسی است در حال تکوین یافتن و از حادثه‌ای به حادثه‌ای رفتن و دگرگون شدن و دگرگون کردن و بالأخره در جایی توقف کردن یا چیزی را متوقف ساختن و در واقع هرگز جنبه ایستا و مطلق ندارد. به طور کلی قهرمان و شخصیت‌های قصه دائماً در حال حرکت و تغییر هستند.»

۲۱- با توجه به پاراگراف دوم، منظور از «چهار بُعد اساسی» که در پاراگراف اول به آن اشاره شده است، چیست؟

- (۱) منطق، مکان، مواد خام، شخصیت
(۲) زمان، مکان، زبان، قهرمان
(۳) زمان، مکان، زبان، علیت
(۴) علیت، زبان، تشریح، منطق

پاسخ: گزینه ۳

(متوسط - مفهومی - زمانبر) - درک مفهوم متن

در پاراگراف اول به این نکته اشاره شده است که هر قصه چهار بُعد اساسی دارد که در ابتدای پاراگراف دوم این چهار بُعد کاملاً توضیح داده شده است. با توجه به سطر دوم پاراگراف دوم «ولی همین که این مواد خام در ظرف زمان و مکان ریخته شده می‌شود. و زبانی شروع به تعریف و توجیه و تشریح علل وجودی حوادث و شخصیت‌ها می‌کند... پس چهار بُعد اساسی یک قصه عبارت‌اند از: زمان، مکان، زبان، علیت

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) مواد خام ابزاری است که نویسنده برای قصه در اختیار دارد و جزء ابعاد اساسی محسوب نمی‌شود و همان چیزی است که از قصه‌ای به قصه دیگر فرق دارد و همان‌طور که در متن آمده، نویسنده آن را در ظرف زمان و مکان می‌ریزد. همین‌طور شخصیت هم در پایان پاراگراف دوم در کنار قهرمان آمده و اساساً ارتباطی به ابعاد اساسی قصه ندارد.

۲) همان‌طور که گفتیم قهرمان جزء ابعاد اساسی قصه نیست.

۳) تشریح کاری است که با زبان انجام می‌شود و در واقع این زبان است که جزء ابعاد اساسی قصه است نه تشریح. هم‌چنین منطق هم همان چیزی است که گفتیم از قصه‌ای به قصه دیگر فرق دارد و هر قصه منطق خود را دارد و نمی‌تواند جزء ابعاد اساسی باشد.

درک متن

یکی از مباحث مهم هوش کلامی و درک مطلب، مبحث درک متن است. در سؤال‌های این تیپ هدف طراح، سنجش مهارت داوطلبان در خواندن و درک متن‌ها است. البته در بعضی از سؤال‌ها نیز به تحلیل و نتیجه‌گیری از متن نیاز دارید. موضوع متن‌های این سؤال‌ها هر چیزی می‌تواند باشد: علمی، ادبی، سفرنامه،

زندگی‌نامه و ... مهم‌ترین نکته‌ای که باید در حل این تیپ سؤال در نظر داشته باشید، این است که اطلاعاتی که برای پاسخ‌گویی لازم دارید در خود متن آمده و پاسخ شما باید براساس اطلاعات داده شده باشد، نه دانش شخصی شما! البته گاهی لازم است برای تحلیل و نتیجه‌گیری، کمی دقت به خرج دهید.

روش حل سؤالات درک مفهوم متن

برای پاسخگویی به این قسمت، نکات زیر را رعایت کنید:

- ۱) ابتدا متن و سپس سؤالات آن را به دقت بخوانید.
- ۲) کلمات کلیدی و مهم مربوط به سؤالات را در متن پیدا کنید.
- ۳) درک مفهوم کلی متن برای پاسخ به برخی از سؤالات کمک می‌کند.
- ۴) تنها در صورت لزوم به جزئیات متن بپردازید.

مشاوره‌نامه

این بخش شامل یک متن با ۳ سؤال است که برای پاسخ‌گویی به این سؤالات، درک و فهم کامل متن لازم است، چرا که سؤالات مرتبط با آن، استنتاجی و استدلالی هستند. برخلاف ظاهر فریبنده این بخش، پاسخ‌دهی به بعضی از سؤالات چندان ساده نیست و معمولاً بعد از خواندن سؤالات، لازم است دوباره به متن برگردیم و جملات مهم متن را مورد بررسی قرار دهیم.

۲۲- براساس متن بالا، کدام یک از گزاره‌های زیر، نمی‌تواند درست باشد؟

- ۱) هر قصه‌ای بر پایهٔ عقلانیتی خاص شکل می‌گیرد که قابل تعمیم‌دادن به قصه‌های دیگر نیست.
- ۲) نحوهٔ رفتار نویسنده با ابعاد اساسی یک قصه در شکل‌گیری منطق ساختمانی مختص آن بسیار مؤثر است.
- ۳) بدون حرکت در مسیر زمان و مکان اساساً امکان شکل‌گیری قهرمان مطلق هیچ قصه‌ای وجود ندارد.
- ۴) با وجود آن‌که هر قصه منطق خود را دارد، ولی جنبه‌هایی نیز وجود دارد که هر قصه‌ای را می‌توان از آن منظر بررسی کرد.

پاسخ: گزینهٔ ۳ (متوسط - مفهومی - سریع ۶ - درک مفهوم متن)

همان‌طور که در سطر ماقبل پایانی آمده است، قهرمان قصه جنبهٔ مطلق و ایستا ندارد، پس اشاره به قهرمان مطلق قصه این گزینه را نادرست می‌کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) هر قصه بر پایهٔ عقلانیتی خاص شکل می‌گیرد، همان منطق ساختمانی هر قصه است که در پاراگراف اول دربارهٔ آن صحبت شده است و همان‌طور که گفته شد، قابل تعمیم‌دادن نیست و منطق هر قصه مختص همان قصه است.
- ۲) با توجه به سطر سوم متن، نویسنده با چهار بُعد اساسی رفتاری می‌کند که آن قصه را از هر قصهٔ دیگر خود آن نویسنده و قصه‌های سایر نویسندگان جدا می‌کند؛ پس این گزینه هم کاملاً درست است.
- ۴) با توجه به آنچه خواندیم، هر قصه علاوه بر منطق ساختمانی مختص آن، دارای چهار بُعد اساسی است که این در تمام قصه‌ها مشترک است و می‌توان تمام قصه‌ها را از این منظر بررسی کرد.

۲۳- پاسخ کدام دو پرسش زیر، در متن بالا یافت می‌شود؟

- الف) ساختمان یک قصه از چه اجزایی تشکیل می‌شود؟
 - ب) نویسنده برای نگارش قصه چه مواد خامی در اختیار دارد؟
 - ج) نویسنده چگونه منطق قصهٔ خود را بنا می‌کند؟
 - د) مهم‌ترین عنصر شخصیت قهرمان قصه چیست؟
- ۱) «الف» و «ب» ۲) «ج» و «د» ۳) «الف» و «ج» ۴) «ب» و «د»

پاسخ: گزینهٔ ۲ (آسان - مفهومی - سریع ۶ - درک مفهوم متن)

پرسش ج: با توجه به پاراگراف اول متن، نویسنده با چهار بُعد اساسی رفتاری می‌کند که ساختمان آن قصه را از قصه‌های دیگر متمایز می‌سازد. این در واقع همان نحوهٔ بناکردن منطق قصه است.

پرسش د: با توجه به پاراگراف دوم متن، مهم‌ترین عنصر قهرمان یا قهرمان‌های قصه، تغییر است و این‌که دائماً در حال حرکت و تغییر هستند.

بررسی سایر پرسش‌ها:

- الف)** در متن فقط نحوه ساخت ساختمان قصه و تفاوت آن با سایر قصه‌ها را خواندیم و اشاره‌ای به اجزای ساختمان قصه نشده است.
- پ)** در متن فقط خواندیم که نویسنده مواد خام عینی و ذهنی را در ظرف زمان و مکان می‌ریزد و منطق قصه را بنا می‌کند و این که چه مواد خامی در اختیار دارد، موضوع اصلی متن نیست. (دقت داشته باشید که ذهنی و عینی بودن صرفاً نوع مواد خام است و این ارتباطی با این که نویسنده چه مواد خامی در اختیار دارد، نمی‌تواند داشته باشد).

راهنمایی: برای پاسخ‌گویی به سؤال‌های ۲۴ تا ۲۷، لازم است موقعیتی را که در هر سؤال مطرح شده، مورد تجزیه و تحلیل قرار دهید و سپس گزینه‌ای را که فکر می‌کنید پاسخ مناسب‌تری برای آن سؤال است، انتخاب کنید. هر سؤال را با دقت بخوانید و با توجه به مطالب مطرح شده در هر سؤال و نتایجی که بیان شده و بیان نشده ولی قابل استنتاج است، پاسخی را که صحیح‌تر به نظر می‌رسد، انتخاب و در پاسخنامه علامت بزنید.

۲۴- جامعه‌شناسی به مطالعه زندگی اجتماعی هم‌چون اشکال، خاستگاه‌ها، فرایندها و اهدافش و هر جا که به طور مستقیم درک شود، می‌پردازد. بنابراین هر چیز در مفهوم جامعه گنجانده شود، محسوس و ادراک‌پذیر است. در حالی که اجتماع در تعبیر عام آن، شرایط جسمی و اقتصادی افراد و روابطشان است؛ اما در تعریف جدید در واقع هر نوع و درجه‌ای از روابط انسانی اعم از سازمان یافته یا سازمان نیافته، خودآگاه یا ناخودآگاه، مستقیم یا غیرمستقیم تحت عنوان تعریف دقیق جامعه‌شناسی قرار می‌گیرد. فرهنگ با همه روش‌های مؤثرش ممکن است، مستقیماً هم درک شود. پس مطالعه فرهنگ را می‌توان مطالعه نیروی اجتماعی دانست. از چنین توصیفی می‌توان نتیجه گرفت

کدام گزینه می‌تواند متن بالا را کامل کند؟

- ۱) معنای اجتماعی فراتر از تعریف عام و مرسوم آن یعنی شرایط جسمی و اقتصادی زندگی افراد و خانواده‌ها و احساساتشان در مورد این وجود مادی است.
- ۲) معنای اجتماعی معادل فرهنگ است؛ چرا که شامل هر چیزی می‌شود که در محیط قابل لمس و رؤیت باشد و با حواس مادی امکان درک آن وجود داشته باشد.
- ۳) معنای اجتماعی به طور کلی تعریف‌پذیر نیست؛ چون با داده‌های موجود به راحتی هر پدیده‌ای را می‌توان ذیل مفهوم گسترده اجتماعی بررسی کرد.
- ۴) معنای اجتماعی در تعریف دقیقش با معنای تعریف عام آن کاملاً متفاوت است و در تعریف عام به خاستگاه‌ها و نحوه ادراک پدیده‌ها توجهی نشده است.

پاسخ: گزینه ۱

با توجه به سطر سوم متن که تعریف عام اجتماعی آمده است، معنای مورد نظر از اجتماعی و جامعه‌شناسی فراتر از تعریف عام آن است. در این تعریف مد نظر متن، هر چیزی که امکان مطالعه تأثیرات مستقیم آن وجود داشته باشد (مثل فرهنگ) در ذیل چنین مفهومی قرار می‌گیرد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲)** با توجه به متن، اجتماعی معادل فرهنگ نیست. بلکه فرهنگ صرفاً می‌تواند ذیل مفهوم اجتماعی مورد بررسی قرار بگیرد.
- ۳)** این که معنای اجتماعی تعریف‌پذیر نیست، نادرست است؛ چرا که همان‌طور که در متن خواندیم تعریف‌های متفاوتی از آن ارائه شد و مشکلی برای تعریف علمی آن وجود ندارد.
- ۴)** این که تعریف دقیق آن با تعریف عام متفاوت است، درست است ولی دلیل تفاوت نادرست ذکر شده است. دلیل تفاوت در این است که در تعریف عام به همه مفاهیمی که تأثیر مستقیم دارند، توجه نشده است نه این که به خاستگاه‌ها و نحوه ادراک بی‌توجهی شده است.

استدلال بر پایه گزاره‌های منطقی

سبک این سؤال‌ها عمدتاً به این صورت است که متنی در اختیار شما قرار گرفته و سؤال مفهومی از این متن پرسیده می‌شود؛ این سؤال می‌تواند به صورت‌های مختلفی مطرح شود؛ مثلاً درست یا نادرست بودن گزاره‌ها، نتیجه‌گیری منطقی، بدیهی بودن عبارات یا حتی پرسیدن سؤالی از دل متن حالت‌های مختلفی هستند که می‌توانند در سؤالات درک تجزیه و تحلیل متن مطرح شوند. برای پاسخ به این سؤالات چند نکته زیر را حتماً مد نظر داشته باشید:

- ۱) سؤال‌هایی که پرسیده می‌شود، کاملاً مربوط به اطلاعاتی است که متن در اختیارمان قرار می‌دهد؛ شاید سؤال مربوط به تحلیل و نتیجه‌گیری باشد و کمی سخت به نظر بیاید، اما هر چه باشد از اطلاعات متن است.
- ۲) به هیچ عنوان اطلاعات شخصی خود را در پاسخ به این سؤالات به کار نبنیدید! چرا که شاید طراح اطلاعات نادرستی در متن مطرح کند و سؤالی را که می‌پرسد باید با استفاده از همان اطلاعات نادرست پاسخ داد! منبع اصلی پاسخ برای ما همیشه «متن داده شده» است.
- ۳) مدیریت زمان نه تنها در این سؤالات بلکه در تمام سؤالات مهم است، پس باید کاری کنید که کم‌ترین میزان وقت را استفاده کنید.
- ۴) در خوانش متن به حروف ربط که در معنای جمله‌ها تأثیر گذارند، معنای واژگان و قیدهایی مثل «هرگز، همیشه، گاهی و ...» که در معنا و مفهوم جمله‌ها تأثیرگذارند، دقت کنید.

مشاوره‌نامه

هدف از این‌گونه سؤالات آن است که منطق درون متن را فهمیده و از متن، نتیجه‌های منطقی بگیرید.

مهم‌ترین انواع سؤالات این بخش عبارت‌اند از:

- ۱) تقویت یا تضعیف استدلال (۲) فرضیه پنهان (۳) جبر گزاره‌ها (۴) نتیجه‌گیری (۵) ارتباط

۲۵- دودلینگ طرحی ساده است که گاه معنا و مفهوم خاصی دارد و یا این‌که صرفاً از خطوط تصادفی و انتزاعی شکل گرفته است. برای مثال نمونه‌های معمول از دودلینگ اغلب در حاشیه دفاتر مدرسه توسط دانش‌آموزان یا طی مکالمات تلفنی بلندمدت اگر کاغذ و قلمی در دسترس باشد، خلق می‌شود. خود کلمه دودل به معنای بی‌هدف طراحی کردن یا بی‌هدف خط‌خطی کردن یا کار کوچک است. درباره پیدایش دودلینگ عده‌ای بر این باورند که نقاشی روی دیوار غارها نوعی دودلینگ بوده است و عده‌ای دیگر عقیده دارند که چون با هدف خاصی شکل گرفته است، این آثار آگاهانه بوده و دودلینگ به حساب نمی‌آید. اما به طور کلی قدیمی‌ترین نمونه آن به سال ۱۷۹۵ برمی‌گردد. اگرچه در تعاریف اولیه از دودلینگ به عنوان یک کار بی‌هوده و کم‌ارزش یاد شده است، اما با گذشت زمان و درک اثرات مفید و ارزشمند این کار بر پویایی ذهن، تعریف‌های جدیدتر و مناسب‌تری از آن ارائه شده است.

با توجه به متن بالا، کدام‌یک از گزاره‌های زیر، می‌تواند تعریف مناسبی برای «دودلینگ» باشد؟

- ۱) خطوط انتزاعی و تصادفی که برای هدف خاصی شکل می‌گیرد.
- ۲) ساختن نشانه‌های فی‌البداهه برای کمک به خود در فکرکردن است.
- ۳) خطوط نامنظمی که ممکن است به یک اثر هنری منجر شود.
- ۴) ساختن نشانه‌هایی ذهنی که علی‌رغم آشفتگی بیانگر مفهوم خاصی است.

پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - مفهومی - سریع - استدلال بر پایه گزاره‌های منطقی)

با توجه به آنچه که در متن خواندیم، دودلینگ‌ها فی‌البداهه هستند و در واقع فکر قبلی پشت آن‌ها نیست و با توجه به سطر پایانی متن، اثرات مفیدی بر پویایی ذهن می‌گذارند. پس تعریف این گزینه مناسب‌ترین تعریف است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) این‌که دودلینگ خطوط انتزاعی و تصادفی است، درست است ولی با توجه به سطر چهارم و پنجم متن نمی‌تواند برای هدف خاصی شکل بگیرد. زیرا همان‌طور که گفته شد، خطوط روی دیوار غارها، چون با هدف خاصی شکل می‌گرفته‌اند، دودلینگ نیستند.
- ۳) این‌که دودلینگ خطوط نامنظم است، می‌تواند درست باشد ولی این‌که ممکن است به یک اثر هنری منجر شود، نمی‌تواند درست باشد. چون اگر قرار باشد آن را هنر در نظر بگیریم، دیگر همه آن‌ها هنر است و اگر حساب نکنیم هم که کلاً هنر نیست. اساساً در متن اشاره مستقیمی به بحث اثر هنری بودن یا نبودن آن نشده است.
- ۴) خطوط دودلینگ ممکن است که آشفتگی ظاهری داشته باشد ولی الزاماً بیانگر مفهوم خاصی نیست. همان‌طور که در سطر اول متن آمده است، دودلینگ گاهی معنا و مفهوم خاصی دارد و طبیعتاً گاهی هم ممکن است، نداشته باشد.

۲۶- دوره کلاسیسم (هم‌چون دوره رنسانس) دوره اشراف و دوره رمانتیسم دوره طبقه متوسط بود. به طور کلی اشراف و فئودال‌ها حافظ سنت‌ها هستند و گذشته برای آنان اهمیت دارد. (مثلاً فردوسی در ایران)؛ اما طبقه متوسط که تحصیلات طبقه اشراف را نداشتند، احتیاج به ادبیاتی داشتند که از عهده فهم آن برآیند و لذا ادبیات مردمی و عامیانه رشد کرد. اگر هریک از گزینه‌های زیر را از عوامل پیدایش مکتب رمانتیسم در نظر بگیریم، تمام گزینه‌های زیر استدلال نویسنده را برای توجه به رمانتیسم تقویت می‌کند؛ به جز:

- ۱) انقلاب کبیر فرانسه سبب شد که بزرگان و اشراف نابود شوند و به جای شاهان، یک فرد معمولی نظامی (ناپلئون) بر سر کار آمد.
- ۲) انقلاب صنعتی انگلیس طبقات اجتماعی را زیر و رو کرد و جامعه کشاورزی انگلیس را به سمت جامعه صنعتی بُرد.
- ۳) روزنامه‌نویسی نثر فاخر کهن را از بین برد و مخاطبان آن توده‌های عادی مردم بودند. مثل رواج روزنامه‌نویسی در دوره مشروطه.
- ۴) آغاز اعزام دانشجویان ایرانی به کشورهای اروپایی برای کسب علوم جدید که از زمان صفویه در ایران آغاز شد.

(متوسط - مفهومی - سریع - استدلالات بر پایه گزاره‌های منطقی)

پاسخ: گزینه ۴

روشن است که اعزام دانشجویان ایرانی به اروپا ارتباط خاصی با داده‌های موجود در متن ندارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) همان‌طور که در متن خواندیم، رمانتیسم سبک ادبی طبقه متوسط بود و از آن‌جایی که در انقلاب کبیر فرانسه، طبقه اشراف کنار رفتند، زمینه مناسبی برای گسترش رمانتیسم است.
- ۲) زیر و رو شدن طبقات اجتماعی و صنعتی شدن جامعه انگلیس موقعیت مناسبی برای گسترش رمانتیسم است.
- ۳) از بین رفتن نثر فاخر کهن که مربوط به کلاسیسم است و رواج نثر مناسب توده مردم عادی، نشانه‌ای برای رواج رمانتیسم است.

۲۷- انسان مستعد ۱۲۰ نوع خطای شناختی است که می‌تواند مرتباً او را از اصول عقلانیت و تفکر و عمل منطقی منحرف کند. اخبار همان چیزی است که می‌تواند این خطاهای شناختی را تقویت نماید. برای مثال انسان به طور خودکار سرنخ‌های مغایر با عقاید خود را مسدود و پذیرای خبرهایی است که عقایدش را تأیید می‌کند. این همان چیزی است که به آن سوگیری تأییدی می‌گویند. بر همین اساس است که می‌توان گفت انسان استاد تفسیر اطلاعات جدید است به گونه‌ای که با اطلاعات قبلی‌اش مطابقت داشته باشد. پیگیری اخبار سبب می‌شود که اگر اطلاعات شما نادرست باشد، بیشتر می‌توانید اطلاعات تأییدکننده‌ای را پیدا کنید. در واقع دیگر نمی‌توان گفت که اخبار به عنوانی آزمونی برای عقاید نادرست انسان‌ها عمل می‌کند، بلکه با اطلاعات بالا، اخبار به نوعی آن اطلاعات و عقاید را تقویت می‌کند.

کدام گزینه، کارکرد دو بخشی را که زیر آن‌ها خط کشیده شده است، به بهترین شکل نشان می‌دهد؟

- ۱) اولی یک خطای بارز شناختی است که دومی ابزاری برای تأیید درستی یا نادرستی آن نیست.
- ۲) اولی مثالی از سوگیری تأییدی است و دومی همان چیزی است که سبب تقویت آن می‌شود.
- ۳) اولی یک عملکرد طبیعی ذهن است که دومی سبب تأثیر منفی آن بر ذهن انسان می‌شود.
- ۴) اولی مصداقی از یک خطای شناختی است که سبب می‌شود دومی باعث روشنگری نشود.

(دشوار - مفهومی - زمانبر - استدلالات بر پایه گزاره‌های منطقی)

پاسخ: گزینه ۴

با توجه به متن سوگیری تأییدی (مسدودکردن سرنخ‌های مغایر با عقاید خود و پذیرش اخباری که در تأیید عقاید هستند) **یک خطای شناختی است**. دلیل مخالفت نویسنده با پیگیری اخبار هم دقیقاً به همین دلیل است که انسان نمی‌تواند اخبار را به درستی تحلیل کند و در واقع به دلیل همین خطای شناختی، ذهن انسان اخبار را به نفع عقاید خود تفسیر می‌کند؛ پس به همین جهت اساساً اخبار به دلیل همین خطای شناختی نمی‌تواند سبب روشنگری شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) این که اولی یک خطای بارز شناختی است، درست است ولی این که دومی ابزاری در راستای تأیید یا عدم تأیید آن است، نمی‌تواند درست باشد؛ چون اساساً در متن صحبتی درباره‌ی درستی یا نادرستی آن نشده است و اگر هم این صحبت وجود داشته باشد، روشن است که پیگیری اخبار نمی‌تواند راهی برای تأیید یا عدم تأیید سوگیری تأییدی باشد.
- ۲) اولی مثالی از سوگیری تأییدی نیست بلکه خود آن است؛ یعنی دقیقاً گزاره‌ی مشخص شده خطای شناختی سوگیری تأییدی را توضیح می‌دهد ولی این که دومی یعنی پیگیری اخبار آن را تقویت می‌کند، با توجه به متن کاملاً درست است.
- ۳) این که اولی یک عملکرد طبیعی در ذهن است، درست است ولی این که دومی سبب تأثیر منفی آن بر ذهن می‌شود، نادرست است؛ زیرا اساساً این خطای شناختی قرار نیست تأثیری مثبت یا منفی بر ذهن بگذارد، بلکه این اخبار سبب افزایش آن و کاهش کارکرد طبیعی ذهن می‌شود.

راهنمایی: اطلاعات زیر را بخوانید و با توجه به آن، پاسخ سؤال‌های ۲۸ تا ۳۰ را در پاسخنامه علامت بزنید.

هفت دوست به نام‌های حسن، حسین، علی، رضا، مهدی، رسول و عباس در دانشگاه‌های امیرکبیر، علم و صنعت و صنعتی شریف در رشته‌های مختلف مکانیک، کامپیوتر، الکترونیک، صنایع، ریاضی، عمران و معماری مشغول به تدریس هستند (نه لزوماً به ترتیب). حداقل دو نفر و نه بیشتر از ۳ نفر در یک دانشگاه درس خوانده‌اند. علی معمار است و در دانشگاه علم و صنعت درس خوانده است. عباس و رضا مهندس صنایع نیستند. فقط عباس و رضا در میان هفت دوست در دانشگاه امیرکبیر درس خوانده‌اند. رسول مهندس الکترونیک است و در همان دانشگاهی که مهدی درس خوانده، درس نخوانده است. حسن در دانشگاه صنعتی شریف درس نخوانده است. کسانی که در دانشگاه امیرکبیر درس می‌خوانند، نه مهندس کامپیوتر هستند نه عمران. کسانی که در دانشگاه علم و صنعت درس می‌خوانند، مهندس عمران نیستند.

۲۸- چه کسی یا کسانی در دانشگاه صنعتی شریف می‌توانند درس خوانده باشند؟

۱) حسن و حسین	۲) رضا و عباس
۳) رسول و مهدی و حسین	۴) مهدی و حسین

(دشوار - مفهومی - زمانبر) - طبقه‌بندی و تحلیل متغیرها

پاسخ: گزینه ۴

- اطلاعات زیر را به طور قطعی داریم:
- ۱) دانشگاه عباس و رضا، دانشگاه امیرکبیر است.
 - ۲) تعداد دوستانی که در یک دانشگاه درس می‌خوانند، دو نفر یا سه نفر هستند.
 - ۳) رسول مهندس الکترونیک است.
 - ۴) حسن در دانشگاه صنعتی شریف درس نمی‌خواند (حسن در دانشگاه علم و صنعت درس می‌خواند).
 - ۵) عباس و رضا، معلم، مهندس کامپیوتر و صنایع نیستند.
 - ۶) رسول و مهدی هم‌دانشگاهی نیستند.
 - ۷) علی معمار است و در دانشگاه علم و صنعت درس خوانده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) حسن در دانشگاه صنعتی شریف درس نمی‌خواند.
- ۲) رضا و عباس در دانشگاه امیرکبیر درس می‌خوانند.
- ۳) رسول و مهدی هم‌دانشگاهی نیستند و یک نفرشان در دانشگاه علم و صنعت و نفر دیگر در دانشگاه صنعتی شریف درس می‌خواند.

استدلال تحلیلی

در این بخش سؤالاتی مطرح می‌شوند که با تحلیل مناسب و درست، دانش‌آموز بتواند پاسخ درست را در گزینه‌ها پیدا کند. کشیدن جدول (شامل یک یا چند ستون) می‌تواند برای نظم بخشیدن به اطلاعات مفید باشد، اما توجه داشته باشید که این بخش از سؤالات زمان زیادی برای پاسخ‌گویی نیاز دارند و تنها با تمرین و تکرار زیاد می‌توانید در این بخش به مهارت برسید و در زمان تعیین شده به سؤالات پاسخ دهید.

۲۹- کدام گروه از دانشجویان دانشگاه علم و صنعت هستند؟

- (۱) عباس و رسول و مهدی
(۲) حسن و مهدی
(۳) رضا و علی
(۴) حسین و مهدی

پاسخ: گزینه ۲

(متوسط - مفهومی - زمانبر) - طبقه‌بندی و تحلیل متغیرها

با توجه به اطلاعات قطعی در پاسخ سؤال قبل می‌توان به قطعیت گفت که حسن در دانشگاه علم و صنعت است، بنابراین تنها گزینه‌ای که می‌تواند درست باشد، گزینه «۲» است.

۳۰- رشته تحصیلی رضا کدام گزینه می‌تواند باشد؟

- (۱) معماری
(۲) عمران
(۳) صنایع
(۴) مکانیک

پاسخ: گزینه ۴

(آسان - مفهومی - استاندارد) - طبقه‌بندی و تحلیل متغیرها

طبق اطلاعات صورت سؤال رضا مهندس صنایع نیست و در دانشگاه امیرکبیر درس خوانده است، بنابراین مهندس کامپیوتر و عمران هم نیست. بنابراین رشته تحصیلی رضا مکانیک یا ریاضی می‌تواند باشد.

راهنمایی: سؤال‌های ۳۱ تا ۳۴ را به دقت بخوانید و جواب هر سؤال را در پاسخنامه علامت بزنید.

۳۱- بین اعداد و اشکال زیر، ارتباطی وجود دارد. با پیدا کردن آن ارتباط، مشخص کنید به جای علامت سؤال، کدام عدد باید قرار گیرد؟

- (۱) ۲۴
(۲) ۱۸
(۳) ۴۰
(۴) ۳۰

پاسخ: گزینه ۴

(آسان - محاسباتی - استاندارد) - مقایسه کمی و حل مسائل عددی

با دقت در عدد در دایره‌های دو طرف متوجه می‌شویم که اگر مجموع اعداد نظیر هم در دو دایره کناری را با هم جمع کنیم و حاصل را در دو ضرب کنیم، عدد نظیر در دایره وسط به دست می‌آید، بنابراین داریم:

$$2 \times (6 + 3) = 18 \quad 2 \times (5 + 7) = 24 \Rightarrow 2 \times (7 + 8) = 30$$

۳۲- یک استخر داریم که شیر آب (۱) به تنهایی آن را در ۶ ساعت و شیر آب (۲) به تنهایی آن را در ۹ ساعت پُر می‌کند. ابتدا شیر آب (۱) را باز کرده و یک سوم آن را پر می‌کنیم، سپس یک سوم دیگر استخر را فقط با شیر آب (۲) پُر می‌کنیم. در نهایت یک سوم آخر استخر را با هر دو شیر آب پُر می‌کنیم. استخر در نهایت چه مدت طول می‌کشد، پُر شود؟

- (۱) ۶:۱۲' (۲) ۶:۲۰' (۳) ۷:۱۲' (۴) ۷:۲۰'

پاسخ: گزینه ۱

(متوسط - محاسباتی - استاندارد) - مقایسه کمی و حل مسائل عددی

شیر آب (۱) در مدت ۶ ساعت کل استخر را پُر می‌کند؛ پس یک سوم استخر در مدت زمان ۲ ساعت پُر می‌شود. شیر آب (۲) در مدت ۹ ساعت کل استخر را پُر می‌کند؛ بنابراین یک سوم دیگر استخر در مدت زمان ۳ ساعت پُر می‌شود. اگر هر دو شیر آب (۱) و (۲) باز باشند، مدت زمانی که طول می‌کشد تا کل استخر پُر شود، برابر است با:

$$\frac{1}{n} = \frac{1}{6} + \frac{1}{9} \Rightarrow \frac{1}{n} = \frac{3+2}{18} = \frac{5}{18} \Rightarrow n = \frac{18}{5}$$

بنابراین یک سوم نهایی استخر در مدت زمان $\frac{1}{3}n = \frac{1}{3} \times \frac{18}{5} = \frac{6}{5}$ پُر می‌شود، یعنی $۱:۱۲'$ ($1/2 = 1 + 0/2 \times 60 = 1:۱۲'$) در نتیجه کل استخر در زمان $۶:۱۲' = ۱:۱۲' + ۲ + ۳$ پُر می‌شود.

۳۳- کالایی را یک‌بار ۲۰ درصد و سپس ۳۰ درصد افزایش قیمت می‌دهیم. پس از آن ۱۰ درصد برای فروش آن تخفیف اعمال می‌کنیم. اگر این کالا را بفروشیم چند درصد سود یا زیان کرده‌ایم؟

(۱) ۳۸ سود (۲) ۴۰/۴ زیان (۳) ۴۰/۴ سود (۴) ۵۴/۸ زیان

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - محاسباتی - استاندارد) - مقایسه کمی و حل مسائل عددی

فرض می‌کنیم قیمت کالا ۱۰۰ واحد است. ابتدا آن را ۲۰ درصد افزایش می‌دهیم و سپس حاصل را ۳۰ درصد افزایش می‌دهیم:

$$۱۰۰ \times \frac{۲۰}{۱۰۰} = ۲۰ \Rightarrow ۱۰۰ + ۲۰ = ۱۲۰ \quad \text{و} \quad ۱۲۰ \times \frac{۳۰}{۱۰۰} = ۳۶ \Rightarrow ۱۲۰ + ۳۶ = ۱۵۶$$

$$۱۵۶ \times \frac{۱۰}{۱۰۰} = ۱۵/۶ \Rightarrow ۱۵۶ - ۱۵/۶ = ۱۴۰/۴$$

حال ۱۰ درصد ۱۵۶ را تخفیف می‌دهیم:

و در آخر درصد سود یا زیان را محاسبه می‌کنیم:

$$\text{درصد} = \frac{\text{مقدار اولیه} - \text{مقدار ثانویه}}{\text{مقدار اولیه}} \times ۱۰۰$$

$$\text{درصد} = \frac{۱۴۰/۴ - ۱۰۰}{۱۰۰} \times ۱۰۰ = ۴۰/۴ \text{ سود}$$

نکته

در مسائلی که هیچ مقداری به ما نداده است، بهتر است از واحدی به اندازه ۱۰۰ استفاده کنیم و درصدها را روی آن پیاده کنیم و در نهایت جواب را به دست آوریم.

درصد افزایش یا کاهش

اگر مقدار ثانویه را منهای مقدار اولیه کنیم و حاصل را بر مقدار اولیه تقسیم و در صد ضرب کنیم، درصد افزایش یا کاهش به دست می‌آید. اگر این مقدار مثبت بود، حاصل سود بوده است و اگر مقدار منفی بود، حاصل زیان بوده است.

۳۴- سه سال قبل سن پارسا از دو برابر سن پرنسا ۴ سال کمتر بود. اگر پرنسا ۲ سال دیگر ۱۵ ساله شود، اکنون پارسا چند سال دارد؟

(۱) ۱۳ (۲) ۱۹ (۳) ۱۸ (۴) ۱۶

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - محاسباتی - استاندارد) - مقایسه کمی و حل مسائل عددی

ابتدا سن اکنون پرنسا را حساب می‌کنیم:

$$\text{سال} \quad ۱۵ - ۲ = ۱۳$$

سپس سن ۳ سال قبل پرنسا را حساب می‌کنیم:

$$\text{سال} \quad ۱۳ - ۳ = ۱۰$$

اکنون با توجه به رابطه‌ای که بین سن پارسا و پرنسا در ۳ سال قبل وجود دارد، سن ۳ سال قبل پارسا را به دست می‌آوریم:

$$\text{سال} \quad (۲ \times ۱۰) - ۴ = ۱۶$$

بنابراین سن اکنون پارسا برابر است با:

$$\text{سال} \quad ۱۶ + ۳ = ۱۹$$

سن افراد

در این تیپ سؤالات که از ما سن افراد را می‌خواهد، باید سعی کنیم تا جایی که امکان دارد مسئله را بخش بخش کنیم و ارتباط سن دو یا چند نفر را پیدا کنیم و آن را به صورت فرمول ریاضی بنویسیم. همچنین اگر در متن سن دو نفر در زمان‌های مختلف داده شده بود، باید در ابتدا سن آن‌ها را در یک زمان به دست آوریم و سپس رابطه آن‌ها را در آن زمان بنویسیم.

راهنمایی: سؤال ۳۵ شامل دو مقدار است، یکی در ستون «الف» و دیگری در ستون «ب». مقادیر دو ستون را با هم مقایسه نموده و با توجه به دستورالعمل زیر، پاسخ صحیح را تعیین کنید:

- اگر مقدار ستون «الف» بزرگتر است، در پاسخنامه گزینه ۱ را علامت بزنید.
- اگر مقدار ستون «ب» بزرگتر است، در پاسخنامه گزینه ۲ را علامت بزنید.
- اگر مقادیر دو ستون «الف» و «ب» با هم برابر هستند، در پاسخنامه گزینه ۳ را علامت بزنید.
- اگر نتوان رابطه‌ای بین مقادیر دو ستون «الف» و «ب» تعیین نمود، در پاسخنامه گزینه ۴ را علامت بزنید.

۳۵- در یک ساعت، چراغی با هر ۱۲ ثانیه یک چشمک، با کدام چراغ، تعداد چشمک یکسانی دارد؟

الف
چراغ با هر ۱۰ ثانیه یکبار چشمک

ب
چراغ با هر ۱۵ ثانیه یکبار چشمک

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - محاسباتی - استاندارد) - مقایسه کمی و حل مسائل عددی

چراغ با هر ۱۲ ثانیه یک چشمک و چراغ‌های هر ۱۰ و ۱۵ ثانیه یک چشمک را هر کدام جداگانه در نظر گرفته و از آن‌ها ک.م.م می‌گیریم تا تعداد چشمک مشترک آن‌ها در یک ساعت به دست آید و چون هر ساعت ۳۶۰۰ ثانیه است بنابراین باید بر چشمک‌های مشترک تقسیم کرد:

ثانیه $۶۰ = ۴ \times ۳ \times ۵ =$ ک.م.م ۱۲ و ۱۰

ثانیه $۶۰ = ۴ \times ۳ \times ۵ =$ ک.م.م ۱۲ و ۱۵

تعداد چشمک در یک ساعت $۶۰ = ۳۶۰۰ \div ۶۰$

بنابراین تعداد چشمک‌ها با هم برابر است. و گزینه «۳» را انتخاب می‌کنیم.

کوچک‌ترین مضرب مشترک دو یا چند عدد (سه سوال)

کوچک‌ترین عدد مثبتی است که مضرب همه آن اعداد باشد.

مثال: ک.م.م ۸ و ۶ چند است؟

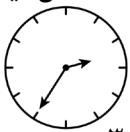
$[۶, ۸] = ۳ \times ۴ \times ۲ = ۲۴$

$۶ : ۳ \times ۲ \quad ۸ : ۴ \times ۲$

راهنمایی: این بخش از آزمون، سؤال‌هایی از نوع تجسمی را شامل می‌شود. هر یک از سؤال‌های ۳۶ تا ۴۰ را به دقت بررسی نموده و جواب صحیح را در پاسخنامه علامت بزنید.

۳۶- ساعت عقربه‌ای شکل زیر را نسبت به آینه قرینه می‌کنیم. اگر سه ساعت و بیست و پنج دقیقه نسبت به ساعتی که داخل آینه می‌بینیم به عقب برگردیم، ساعت اصلی چه زمانی را نشان می‌دهد؟

(۴) ۳:۱۵'

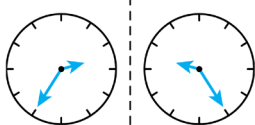
(۳) ۱۲:۰۰'

(۲) ۹:۲۵'

(۱) ۶:۰۰'

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - مفهومی - استاندارد) - هوش تجسمی

طبق شکل زیر ساعتی که آینه نشان می‌دهد ۹:۲۵' است.

آینه

۹:۲۵'

- ۳:۲۵'

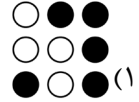
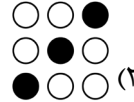
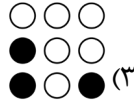
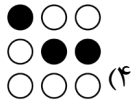
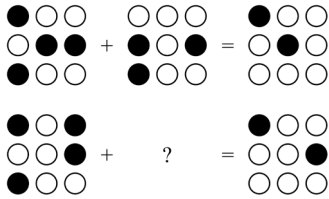
۶:۰۰'

حال اگر ۳:۲۵' نسبت به ساعت داخل آینه (۹:۲۵') به عقب برگردیم، ساعتی که آینه نشان می‌دهد:

دقت داشته باشید که ساعت اصلی نیز همین ساعت ۶ را نشان می‌دهد. (قرینه ساعت ۶:۰۰ همان ساعت ۶ می‌شود).

۳۷- در اشکال زیر ارتباطی که در تساوی دوم برقرار است در تساوی اول نیز صدق می‌کند. به جای علامت سؤال کدام گزینه قرار می‌گیرد؟

(متوسط - محاسباتی - استاندارد) - هوش تجسمی

پاسخ: گزینه ۲

با تطبیق شکل‌ها در تساوی اول متوجه می‌شویم که رابطه زیر بین رنگ‌ها وجود دارد:

سفید = سیاه + سیاه

سفید + سفید = سفید

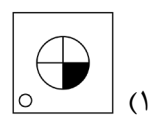
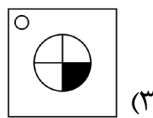
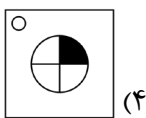
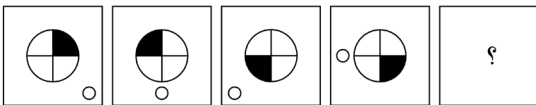
سیاه = سفید + سیاه

سفید = سیاه + سفید

طبق این الگو گزینه «۲» پاسخ درست این سؤال می‌باشد.

۳۸- با توجه به الگوی روبه‌رو به جای علامت سؤال کدام شکل قرار می‌گیرد؟

(متوسط - محاسباتی - استاندارد) - هوش تجسمی

پاسخ: گزینه ۲

با دقت در الگوی شکل‌های صورت سؤال متوجه می‌شویم که ربع دایره مشکی در هر مرحله ۹۰ درجه پادساعتگرد حرکت کرده است و هم‌چنین دایره سفید کوچک در هر مرحله ۴۵ درجه ساعتگرد حرکت می‌کند یعنی شکل گزینه «۴» می‌تواند در جای خالی قرار گیرد.

الگوهای تجسمی

برای یافتن الگوهای تجسمی باید شباهت‌ها و تفاوت‌ها را دسته‌بندی کنید و از این شباهت‌ها و تفاوت‌ها الگو درست کنید و برای شکل بعدی که سؤال خواسته است، بر اساس این الگوی کشف شده، به جواب برسید.

۳۹- کدام الگو باید به جای علامت سؤال قرار گیرد؟

(متوسط - مفهومی - استاندارد) - هوش تجسمی

پاسخ: گزینه ۲

الگوی داده‌شده به صورت یکی بالا یکی پایین است، در ادامه دو تا به سمت بالا و دو تا به سمت پایین است که چهار تا از این حالت داریم و در قسمت آخر سه تا بالا داریم، پس باید سه تا پایین داشته باشیم که در الگوی صورت سؤال دو تا از سه تا هست، بنابراین باید در گزینه‌ها ادامه سه تا پایین را پیدا کنیم و به دنبال سه تا بالای بعدی نیز باشیم که در شکل گزینه «۲» به درستی کامل می‌شود.

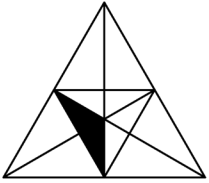

الگوهای پشت سرهم

یکی از سؤالات هوش و استعداد معلمی الگوهای پیچیده است که درهم فرو رفته‌اند. باید آن‌ها را از هم تجزیه کنیم و با این شرایط این الگوها را الگویابی کنیم. در این نوع الگوها کشف حالت کلی کمی دشوار است. شما به یافتن جواب با داده‌های محدود بسنده کنید. مثلاً ما نمی‌دانیم چند دسته سه‌تایی خواهیم داشت ولی می‌دانیم الگوی سه‌تایی بعدی در قسمت بالا قرار دارند.

۴۰- در شکل زیر تعداد مثلث‌هایی که حداقل یک ضلع یا مقداری از ضلع آن به مثلث مشکی چسبیده است ولی هیچ بخشی از مثلث مشکی داخل آن نباشد، در کدام گزینه آمده است؟

۱۶ (۴)

۱۱ (۳)

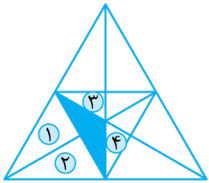
۱۵ (۲)

۱۳ (۱)

(دشوار - مفهومی - استاندارد) - هوش تجسمی

پاسخ: گزینه ۲

ابتدا تعداد مثلث‌های یک قسمتی که یک ضلع یا مقداری از آن ضلع به مثلث رنگی چسبیده‌اند را به دست می‌آوریم. این مثلث‌های یک قسمتی در شکل زیر مشخص شده‌اند و تعدادشان برابر با ۴ است.

- تعداد مثلث‌های ۲ قسمتی هم برابر با ۵ تا است.
- تعداد مثلث‌های ۳ قسمتی هم برابر با ۲ تا است.
- تعداد مثلث‌های ۴ قسمتی هم برابر با ۲ است.
- تعداد مثلث‌های ۶ قسمتی هم برابر با ۲ است.
- بنابراین جمعاً ۱۵ مثلث با این شرایط داریم.

